

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

ŚWIETOKRZYSKIE

Nr 1912

1. Obiekt 204/2

HALA SZPADLARNI - ZAKŁAD HUTNICZY W MALEŃCU

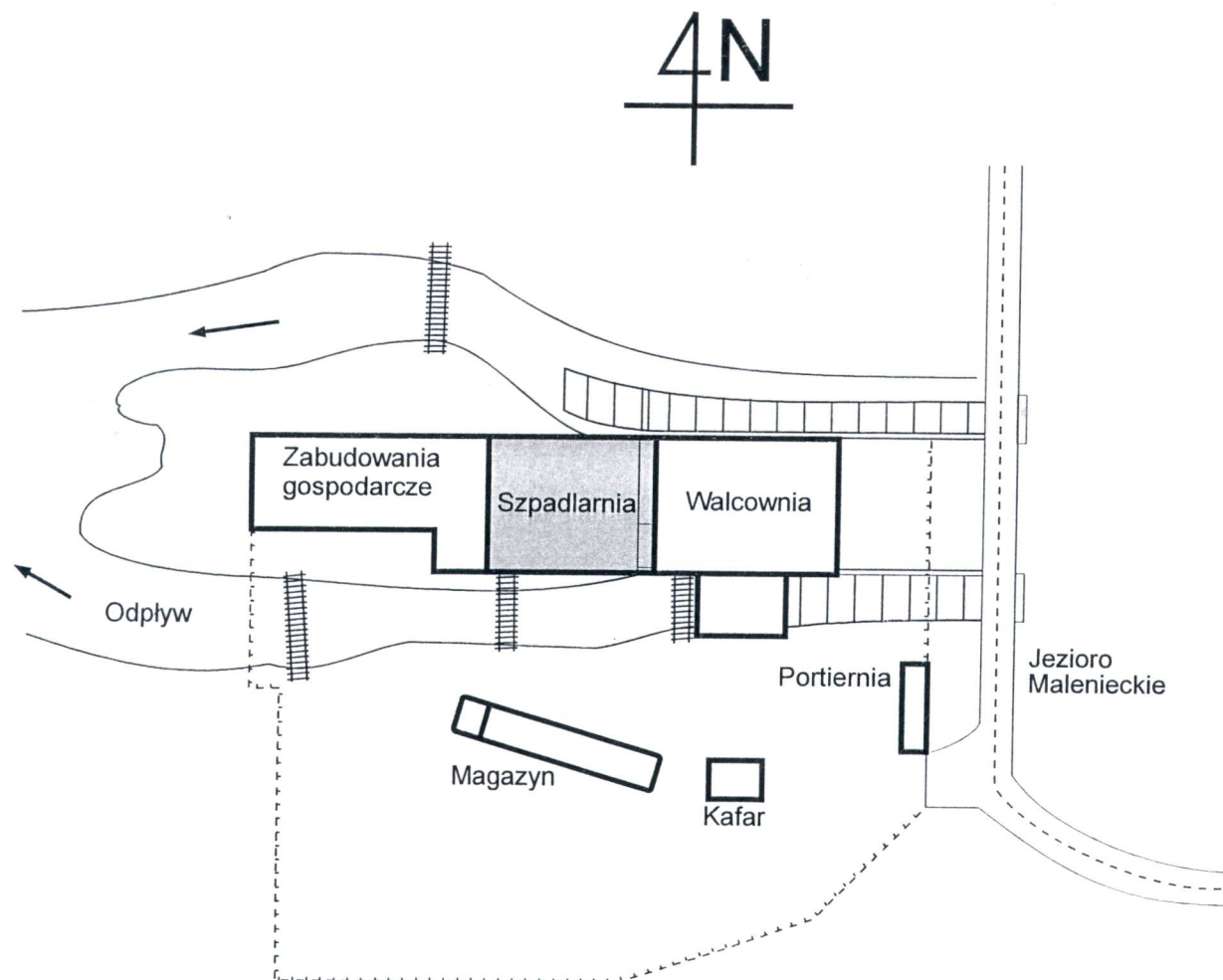
2. Czas powstania

1784 rok

3. Miejscowość

Maleniec

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja.

1:1500

4. Adres

26-247 Maleniec
woj. kieleckie

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

kieleckie
województwo

Ruda Maleniecka
gmina pow. KOŃSKIE

6. Poprzednie nazwy miejscowości:

brak

7. Przynależność administracyjna przed 1 VI 1975

kieleckie
województwo

konecki
powiat

8. Właściciel i jego adres:

Koneckie Zakłady Narzędzi Gospodarczych
ul. Partyzantów 8
Końskie

9. Użytkownik i jego adres:

Koneckie Zakłady Narzędzi Gospodarczych
ul. Partyzantów 8
Końskie

10. Rejestr zabytków

340 21.06.1967r.
Nr data

506

10.09.1957

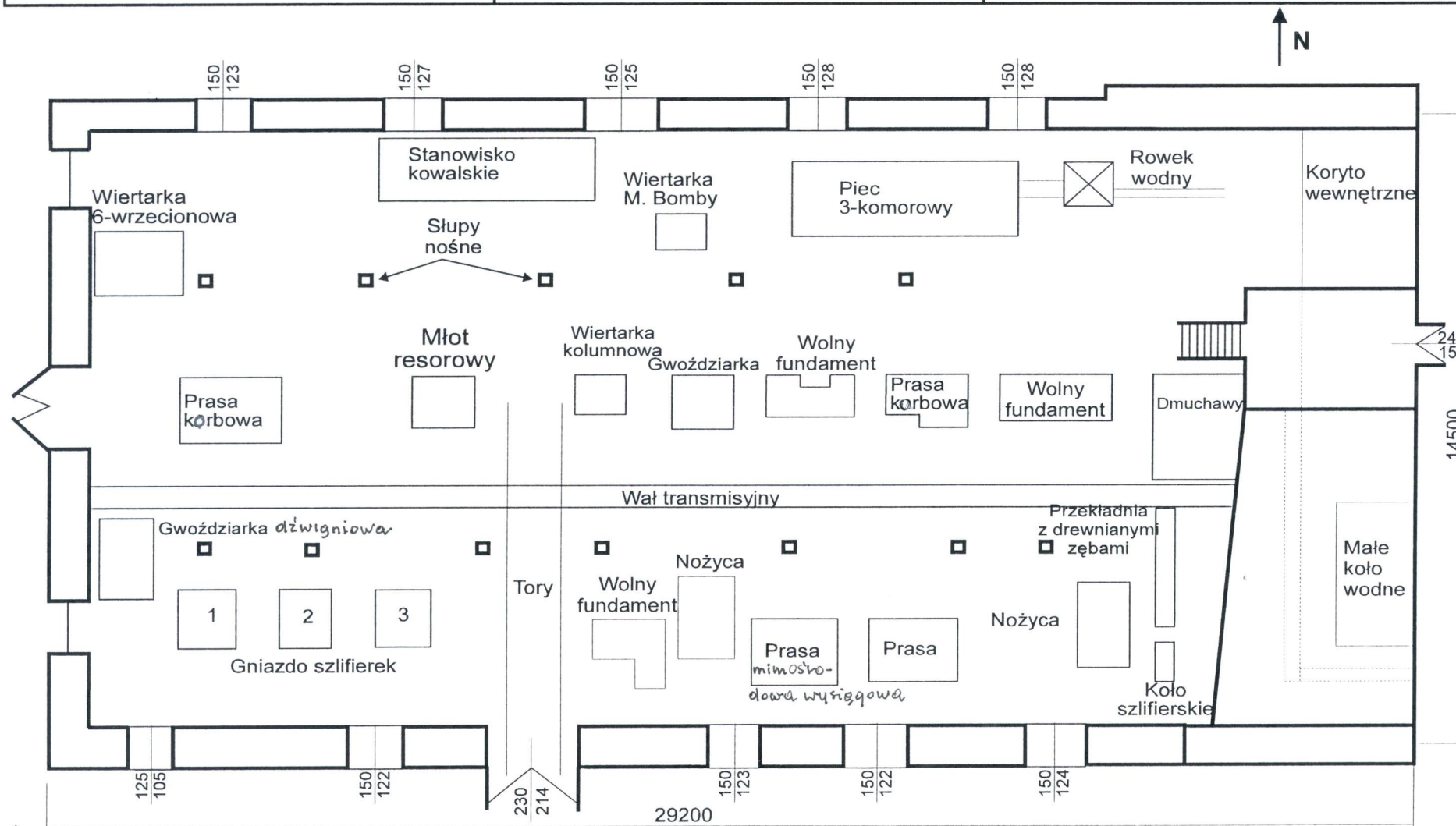
<p>12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.</p> <p>W 1850r brat Tadeusza, Józef Bocheński ostatecznie likwiduje fryszerki, instaluje 11 małych i 4 duże gwoździarki do produkcji gwoździ ciętych z blachy. Oprócz gwoździ produkowano topory, łańcuchy, lemiesze i okładnice do plugów. Kolejny właściciel Feliks Wielogłowski wprowadza w latach siedemdziesiątych maszyny do produkcji łopat i szpadli. W latach wojennych braki wody zmusiły okupanta do modernizacji szpadlarni i zainstalowania silnika napędzającego główny wał transmisyjny. Początkowo był to silnik spalinowy, a następnie elektryczny od 1960 roku.</p>	<p>13. Opis, sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje</p> <p>W budynku odleglejszym od zalewu znajduje się <u>hala szpadlarni</u>; określana również jako gwoździarnia lub łopaciarnia. Poziom technologiczny tej hali znajduje się 0 1.4m poniżej poziomu hali walcowni. Tę wysokość pokonuje bieg schodów przerzucony ponad wewnętrznym korytem drewnianym doprowadzającym wodę do małego koła wodnego. Hala ma wymiary 15.5×32.44m. Ściany hali murowane są z kamienia o grubości 72÷88cm. Na uwagę zasługuje łukowe ukształtowanie nadproży okiennych zastosowane w celu wzmocnienia konstrukcji ścian i konsekwentnego wykorzystania kamiennego surowca. Układ hali jest symetryczny, trójnawowy, ośmioprzęsłowy. Konstrukcja drewniana słupowa dolnego poziomu ma 3.1m w świetle. Drewniane belki i podciągi stanowią podstawę dla wieszarowej więźby, umieszczone są mimośrodowo. Krokwie nie tworzą kalenicy, lecz połączone są jętką o długości 2.5m położoną na wysokości 6.25m, nad którą znajduje się konstrukcja (wyziewu) wentylacji. Trzy pary drewnianych dużych naświetli rozmieszczone są symetrycznie w połaciach dachowych. Hala łopaciarni obecnie jest również pokryta papą i ma całkowitą wysokość 7.6m. Grubość ścian zewnętrznych 72cm, grubość ściany szczytowej 88cm. Otwory okienne mają rozpiętość w granicach: w północnej elewacji - 120,129,131,125,126cm; w ścianie szczytowej - 111cm. Otwór drzwiowy w ścianie szczytowej - 209cm; otwór w ścianie południowej - 215cm. Wysokości otworów okiennych - 150cm. Otwory okienne przesklepione - strzałka 7cm. Wysokość drzwi od strony południowej - 2,38m a od szczytu 2,46m - strzałka przesklepienia - 20cm. Hala szpadlarni murowana z kamienia, posiada dwa rzędy słupów po 7 w każdym rzędzie. Na słupach, o wymiarach 16 x 17cm; 17 x 17cm; 26 x 25cm opierają się belki-leżnie o wymiarach 12 x 16cm, idące wzdłuż budynku. Na nich opierają się poprzecznie belki-tramy, zamocowane w ścianach wzdłużnych (belki o wymiarach 20 x 22cm; 20 x 18cm) na podkładkach drewnianych. Na tych poprzecznych belkach leżą belki podwaliny pod słupy, o wymiarach 12 x 14cm; 16 x 18cm. Na słupach leżą płatwie 12 x 15cm. Dolna płatew na murze ma przekrój 24 x 24cm. Słupy połączone są rozpieraczem 14 x 16cm; 16 x 18cm. Płatew górna wsparta mieczami przy słupach 12 x 14cm. Krokwie 11 x 15cm oparte są na w/w płatwiach. W szczycie dodany jest świetlik wzdłuż całego budynku. Niezależnie od tego górnego świetlika od strony północnej są trzy świetliki ze skośnymi ściankami oraz wywietrznik przy trzonie kominowym, wykonane z kantówki 5 x 12cm, 10 x 10cm, 10 x 7cm. Szkielet świetlików obity deskami 25mm o układzie pionowym. Od strony południowej dwa większe świetliki i jeden mniejszy. Konstrukcja jest przzerwana w kalenicy dla wykonania świetlika idącego wzdłuż budynku. Dach oszalowany jest deskami 25mm na krokwiach. Pokrycie papą przymocowane do desek gwoździami. W okresie okupacji od strony zachodniej dobudowano przybudówkę na silnikowy napęd wału transmisyjnego, który wraz z budynkiem socjalnym stanowi obecnie integralną część zabytku.</p>
---	--

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
--------------	---------------------------	-----------------------------	------------------------

<p>14. Kubatura</p> <p>1559m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>15.5×32.44m</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>W hali szpadlarni wykonywano głównie łopaty, szpadle, lemiesze, okładnice do pługów, czerpaki, okucia okienne oraz do roku 1951 gwoździe cięte z blachy.</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Od 1967r. Zakład w Małcu uznany został za zabytek techniki.</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • renowację niektórych maszyn, • odtworzono zniszczone łożyska ślizgowe wału transmisyjnego, • dokonano remontu jego trzech segmentów, • prace konserwacyjne i inwentaryzacyjno-porządkowe wewnątrz i wokół hali, • wzmocnienie słupów nośnych, • malowanie elewacji zewnętrznej i wewnętrznej. 		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ściany kamienne budynku szpadlarni nie posiadają izolacji poziomej. Pomimo, że obecnie ich stan nie jest zły, należy przewidzieć przeprowadzenie izolacji przeciwwilgociowej. Instalacja elektryczna w obu halach oraz magazynie wymaga remontu. Stan kominów w obu halach, jest zły i wymaga pilnego remontu. Słupy konstrukcyjne hali, na skutek odkładania gorących blach przez robotników, zostały uszkodzone. Słupów tych nie należy wymieniać, należy opracować inny sposób wzmocnienia konstrukcji - winien on być opracowany w projekcie rekonstrukcji całego zakładu.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • remont kominów • remont instalacji elektrycznej • zabezpieczenie elementów drewnianych obiektu środkami przeciwogniowymi • dla nadania cech charakterystycznych zabytkowej budowli przemysłowej obie hale powinny być pokryte gontem (tak było w oryginale - jest to jednak nieracjonalne) • w celu doprowadzenia obiektu do stany „żywego muzeum” należy dokonać: <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie hali łopaciarni w skórzane pasy transmisyjne lub w nowe, gumowo-parciane - wymiana we wszystkich urządzeniach mechanicznych łożyskowania panewkowego - uzupełnić wyposażenie łopaciarni o prasę balansową, będącą jej wyposażeniem - regenerację dmuchu do pieców grzewczych 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)	24. Uwagi różne
	25. Opracował tekst Teresa Lis, Agnieszka Kielbus, wrzesień 1996r (imię, nazwisko, data, podpisy) plany, rysunki Sławomir Lis, Andrzej Kielbus, wrzesień 1996r (imię, nazwisko, data, podpisy) zdjęcia Adam Hernas, lipiec 1996r (imię, nazwisko, data, podpisy) miejsce przechowywania negatywów Adam Hernas Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.
22. Bibliografia	26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)
23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)	
27. Załączniki 1÷2	

1. Miejscowość MALENIEC	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) HALA SZPADLARNI	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokumentacja rysunkowa Skala 1:100
----------------------------	---	--

Andrzej Kielbus, LISTOPAD 1996r

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość MALENIEC	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) HALA SZPADLARNI	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Dokumentacja fotograficzna
----------------------------	---	--

1. Widok na halę szpadlarni.
2. Konstrukcja dachu.

Adam Hernas,
listopad 1996

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: